

**UCHWAŁA NR XXXV/361/21
RADY MIEJSKIEJ W KARLINIE**

z dnia 18 czerwca 2021 r.

w sprawie przyjęcia aktualizacji programu usuwania barszczu Sosnowskiego i barszczu Mantegazziego na terenie gminy Karlino.

Na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. Nr 516 z późn. zm.), Rada Miejska w Karlinie uchwala, co następuje:

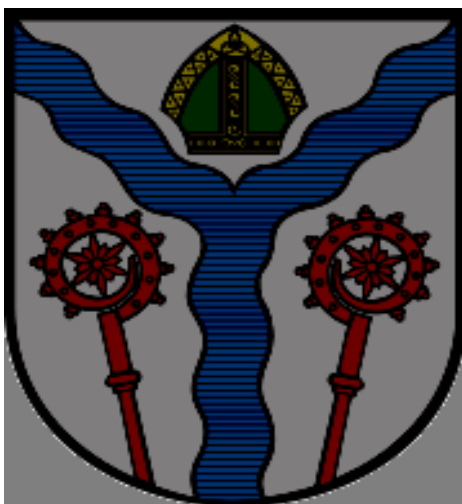
§1. Przyjmuje się aktualizację programu usuwania barszczu Sosnowskiego i barszczu Mantegazziego na terenie gminy Karlino, stanowiącego załącznik do uchwały Nr XXIV/194/16 Rady Miejskiej w Karlinie z dnia 30 czerwca 2016 roku, wprowadzając zmiany, które otrzymują brzmienie jak w załączniku uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Karlina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr XXXV/361/21
Rady Miejskiej w Karlinie
z dnia 18 czerwca 2021 r.

Program zwalczania barszczy kaukaskich na terenie gminy Karlino

Karlino

1. Wstęp

Program zwalczania barszczy kaukaskich jest dokumentem planistycznym, pomocniczym w działaniach mających na celu zlikwidowanie wszystkich siedlisk barszczu Sosnowskiego, barszczu Mantegazziego oraz ich prawdopodobnych mieszańców na terenie gminy Karlino. Dokument wpisuje się w program ochrony środowiska oraz pozostaje w spójności z innymi dokumentami gminnymi. Realizacja założeń programu będzie prowadzić do polepszenia środowiska naturalnego poprzez likwidację siedlisk inwazyjnego gatunku barszczu.

Dokument stanowi również jeden z wymaganych dokumentów podczas starania się gminy Karlino o dofinansowanie do zabiegów zwalczania barszczy z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

1.1 Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Karlino położona jest w północno – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego w powiecie białogardzkim na Pobrzeżu Szczecińsko - Koszalińskim. Zajmuje powierzchnię 141 km² i jest zamieszkała przez ponad 9279 mieszkańców (dane GUS z 2015r.) Gmina Karlino sąsiaduje od północy z gminami Dygowo i Będzino, od wschodu z gminą Biesiekierz o południowego – zachodu z gminą Białogard; od południa z gminą Sławoborze od zachodu z gminą Gościno.

Gmina Karlino jest gminą typowo rolniczą w której ponad 78% powierzchni zajmują grunty rolne. Oprócz wybitnie rolniczego charakteru, posiada również bardzo dobre warunki dla rozwoju turystyki. Dolina rzeki Parsęta stanowi jeden z najcenniejszych przyrodniczo miejsc w województwie zachodniopomorskim. Na terenie gminy zlokalizowany jest obszar specjalnej ochrony siedliskowej PLH 320007 Programu Natura 2000 „Dolina Parsęty”.

1.2 Cele, koncepcja i zarządzanie Programem

Opracowanie Programu Usuwania Barszczy Kaukaskich na terenie gminy Karlino ma na celu edukację mieszkańców, zwalczanie oraz całkowitą eliminację barszczu Sosnowskiego oraz mieszańców z terenu gminy Karlino. Realizacja programu zapewni bezpieczeństwo zdrowia i życia dla ludzi oraz zwierząt. Celem opracowanego programu jest zwalczanie i likwidacja wszystkich ognisk występowania niebezpiecznych roślin oraz stały monitoring terenu gminy w przypadku pojawienia się nowych lub wtórnych siedlisk. Program zakłada harmonogram oraz cele na lata 2017 – 2022 z możliwością dalszego przedłużenia do roku 2024 w przypadku nieosiągnięcia zakładanego celu.

2. Charakterystyka barszczy kaukaskich

2.1 Biologia barszczu Sosnowskiego i Mantegazziego

Barszcz Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi* Manden.) jest rośliną zielną z rodziny selerowatych w naturalnych warunkach zasiedlający tereny na Kaukazie. Dorasta do 4 metrów wysokości, owocuje zazwyczaj w drugim lub kolejnym okresie wegetacyjnym. Korzeń palowy osiąga do 200 cm długości i jest trudny do usunięcia. Barszcz jest rośliną monokarpiczną w optymalnych warunkach rośliną dwuletnią. Ścinanie pędów powoduje,

że barszcz staje się rośliną „wieloletnią”. Łodyga jest gruba i pusta w środku, osiąga średnicę do 8 - 9 cm. Charakterystyczną cechą łodygi jest występowanie purpurowych bruzd i plam zwiększających się w stronę korzenia. Łodyga w szczytowej części jest zielona. W dolnej części jest silnie bruzdowana i rzadko bywa owłosiona. Liście barszczu osiągają 150 cm długości. Morfologiczna budowa liścia jest zróżnicowana w zależności od wielkości rośliny oraz genetycznych i środowiskowych uwarunkowań. Liście są skrętoległe, pierzastodzielne, a końcówki blaszki liściowej zakończone ząbkami. Kwiaty barszczu są koloru białego związują się w baldach mogący mieć kilkanaście centymetrów średnicy. Owoc ma barwę jasno brązową, oliwkową z czterema charakterystycznymi poprzecznymi ciemnymi pasami po każdej stronie. Każdy owoc zawiera jedno nasiono. Nasiona barszczu są dosyć ciężkie i zazwyczaj opadają w okolicach rośliny macierzystej. Szanse na przeniesienie nasion barszczu Sosnowskiego na dalsze odległości przez wiatr jest niewielkie. Szacuje się, że w sposób naturalny roślina poszerza płat występowania o około 10 metrów na rok. Nasiona mogą być przenoszone na dalsze odległości przy pomocy sierści zwierząt, środków komunikacji (samochody, kolej), szlakiem wodnym, poprzez przenoszenie na ubraniach, butach, a także poprzez przeprowadzenie w nieodpowiedni sposób zabiegów agrotechnicznych. Barszcz Sosnowskiego często jest mylony z barszczem Mantegazziego oraz arcydzięglem litworem.

Barszcz Mantegazziego (*Heracleum mantegazzianum*) zwany również barszczem olbrzymim, barszczem mantegazyjskim jest rośliną inwazyjną blisko spokrewnioną z barszczem Sosnowskiego. Według niektórych badaczy barszcz Mantegazziego tworzy krzyżówki z barszczem Sosnowskiego, według innych stanowi ten sam gatunek. Różnice morfologiczne pomiędzy roślinami są bardzo niewielkie i poza rozmiarami do jakich dorastają, kształtem liści (nie zawsze) rozpoznanie poszczególnego gatunku jest często bardzo ciężkie. Barszcz Mantegazziego dorasta do 5 metrów wysokości, barszcz Sosnowskiego do 4 metrów. Barszcz Sosnowskiego posiada liście bardzo słabo podzielone, krótkie lekko zaokrąglone a poszczególne odcinki niezbyt głęboko wcięte, natomiast barszcz Mantegazziego głęboko wcięte, wydłużone i ostro zakończone. Obydwa gatunki są w Polsce roślinami inwazyjnymi, szkodliwymi oraz podlegają zwalczaniu.

2.2 Zagrożenia wynikające z kontaktu ludzi i zwierząt z barszczami kaukaskimi

Sok barszczy kaukaskich zawiera związki chemiczne m.in. furanokumaryny, które przy promieniach ultrafioletowych (światło słoneczne) w kontakcie skórnym zamieniają się w substancję o silnych właściwościach parzących. Poparzenia (I i II stopnia) powoduje zarówno kontakt z rośliną jak i jej sokiem. W miejscach kontaktu pojawiają się bąble oraz owrzodzenia, które w najgorszym wypadku mogą zakończyć się martwicą skóry. Poparzenia wywołane barszczami kaukaskimi są trudno gojące się. Rekonwalescencja może potrwać kilka tygodni, a nawet miesięcy. Oprócz kontaktu z rośliną równie niebezpieczne może stać się przebywanie w okolicach inwazyjnych roślin, ponieważ furanokumaryny są również uwalniane jak lotne związki (olejki eteryczne). Związki zawarte w barszczu mają właściwości kancerogenne i mogą wywoływać raka. Kontakt z barszczem Sosnowskiego może w najgorszym wypadku zakończyć się śmiercią.

2.3 Siedliska oraz formy terenu zajmowane przez barszcze kaukaskie

Barszcz Sosnowskiego został sprowadzony w latach 50-tych XX wieku do Polski jako roślina doświadczalna. Pierwsze informacje o barszczu Mantegazziego pojawiły się w Polsce w lata 70-tych XX wieku. Nad wykorzystaniem barszczy kaukaskich jako rośliny pastewnej

prowadzono badania naukowe i doświadczalne, ale kiedy odkryto szkodliwe właściwości zaniechano dalszych prac, a rośliny porzucono. Na początku występowały w miejscach ich hodowli w państwowych gospodarstwach rolnych (PGR) oraz instytutach doświadczalnych hodowli roślin na terenie całej Polski. Z czasem rozprzestrzeniły się na setki kilometrów, zaczęły zasiedlać nowe siedliska oraz rozpoczęły ekspansję na nowe formy użytkowania terenu. Największe siedliska barszczy kaukaskich znajdują się w północnej oraz południowej Polsce. Barszcze kaukaskie można spotkać głównie w okolicach szlaków komunikacyjnych, na nieużytkach rolnych oraz w okolicach cieków i zbiorników wodnych. Występują również w młodych lasach olszowych i sosnowych (zagajnikach), zaroślach szuwarowych oraz wierzbowych. Zasiedlają łąki oraz rowy melioracyjne. Barszcze kaukaskie oprócz terenów typowo rolnych opanowały również przedmieścia dużych miast i często spotykane są w ich centrum.

Barszcz Sosnowskiego jak i barszcz Mantegazziego są roślinami wybitnie inwazyjnymi oraz bardzo trudnymi do zwalczania. Powodują degradację przyrodniczą oraz ograniczają dostępność terenu pod zabudowę oraz gospodarkę rolną. Efektem ekspansji roślin są wymierne straty ekonomiczne. W szczególności ograniczają rozwoju turystyki na wielu obszarach południowej Polski. Obydwa gatunki tworzą zmienne formy morfologiczne często trudne do rozróżnienia. Według niektórych autorów na terytorium Polski oprócz roślin „czystych gatunkowo” występują mieszańce tzw. hybrydy barszczu Mantegazziego oraz barszczu Sosnowskiego.

2.4 Metody zwalczania

Metody zwalczania barszczy można podzielić na dwa rodzaje: mechaniczne oraz chemiczne. Do metod mechanicznych zalicza się orka do głębokości 30 cm niszcząca korzenie oraz kiełkujące nasiona. Metoda orki jest pracochłonna, ale daje wysoką skuteczność. W tej metodzie również usuwa się w całości system korzeniowy. Stosowane jest to jednak jedynie w przypadku pojedynczych roślin. Inną metodą mechaniczną jest koszenie inwazyjnych roślin. Koszenie przeprowadza się kilka razy w roku, pierwsze przed kwitnięciem oraz zawiązaniem kwiatostanów i owoców do połowy czerwca. Ze względu na to, że roślina szybko odrasta oraz ponownie może zawiązać owoce zaleca się dokonanie wycinki trzy, a czasem nawet cztery razy do roku. Dodatkowo im wyżej roślina jest koszona, tym większe prawdopodobieństwo tworzenia nowych baldachów na niższych piętrach. Zniszczenie rośliny następuje po kilkukrotnym koszeniu. Inną odmianą koszenia jest ścinanie kwitnących roślin przed zawiązaniem się nasion. Ścięte baldachy z kwiatami oraz owocami muszą zostać zniszczone. Stosowane jest również szczelne zawiązywanie baldachów kwiatostanowych w plastikowe worki, które następnie się usuwa i niszczy.

Innym sposobem usuwania barszczu Sosnowskiego jest metoda chemiczna. Stosowana jest w postaci bezpośredniego oprysku (na liście, łodygi), za pomocą tzw. mazaczy bezpośrednio na roślinę lub stosując metodę strzykawkową poprzez wpuszczenie środka do wnętrza rośliny (łodyga, korzeń). Do oprysków chemicznych stosowane są środki ochrony roślin zatwierdzone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Kontrolę nad stosowaniem środków ochrony roślin sprawuje Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Najskuteczniejsze do zwalczania barszczy są środki chemiczne zawierające glifosfat oraz trichlopyr. Z doświadczeń wynika, że najskuteczniejszą metodą usuwania inwazyjnego gatunku jest stosowanie metody kombinowanej z zastosowaniem metody chemicznej i mechanicznej.

3. Stan prawny w zakresie usuwania barszczy kaukaskich.

Stan prawny aktualny na dzień sporządzenia opracowania (lipiec 2016 r.).

Głównym aktem wykonawczym Unii Europejskiej w zakresie zwalczania barszczu Sosnowskiego jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych. Na poziomie krajowym regulacje w zakresie zapobieganiu rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych zawarta jest w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r., o ochronie roślin (Dz. U. z 2016 r., poz. 17, 50 z późn.zm.). Gatunek barszczu Sosnowskiego oraz barszczu Mantegazziego znajduje się w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U nr 210 poz. 1260 z późn. zm.).

Obecne przepisy prawa nie określają w sposób precyzyjny obowiązku zwalczania barszczu Sosnowskiego przez właścicieli nieruchomości. Nie ma obligatoryjnego obowiązku usuwania barszczy w związku z czym właściciele nieruchomości nie podejmują działań ze względu na wysokie koszty. Według interpretacji prawnych różnych organów państwowych to na samorządzie gminnym spoczywa obowiązek zapewnienia warunków do zwalczania inwazyjnego gatunku. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015r. poz. 1515, 1890 z późn. zm.) zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty m.in. dotyczących ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia należy do zadań własnych gminy.

Podsumowując, regulacje prawne w zakresie zwalczania barszczu Sosnowskiego oraz barszczu Mantegazziego są w Polsce niewystarczające. Brak jest jasnych wytycznych w zakresie obowiązku zwalczania gatunków inwazyjnych przez właścicieli nieruchomości oraz spójnych programów koordynujących działania w całej Polsce.

4. Zwalczanie barszczy kaukaskich w gminie Karlino

4.1 Analiza wyników inwentaryzacji

W gminie Karlino stwierdzono występowanie barszczu Sosnowskiego oraz prawdopodobnych mieszańców barszczu Sosnowskiego z barszczem Mantegazziego na terenie miejscowości: Mierzyn, Ubysławice, Syrkowice, Kowańcz, Domacyno oraz Karlino. Rośliny występują punktowo i zajmują powierzchnię około 1.36,5 ha. Poziom sukcesji inwazyjnych roślin można określić jako średni tylko w miejscowości Ubysławice jako znaczny.

Barszcze kaukaskie w gminie Karlino stanowi bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi oraz zwierząt. Większość stanowisk znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie siedzib ludzkich oraz pieszych ciągów komunikacyjnych.

Tab.1 Zinventaryzowane miejsca występowania barszczy kaukaskich

L.p.	Miejscowość	Nr działki	Obręb geodezyjny	Powierzchnia zajęta przez barszcz [ha]
1	Syrkowice	24/17	Syrkowice	0,2900
2	Syrkowice	24/1	Syrkowice	0,1000
3	Syrkowice	24/16	Syrkowice	0,0250
4	Syrkowice	24/22	Syrkowice	0,0400
5	Karlino	7/29	Karlino	0,0250
6	Kowańcz	1	Kowańcz	0,0300
7	Mierzyn	19/13	Mierzyn	0,0550
8	Mierzyn	19/5	Mierzyn	0,2700
9	Mierzyn	38	Mierzyn	0,1500
10	Domacyno	334/1	Domacyno	0,0300
11	Ubysławice	102/3	Ubysławice	0,0400
12	Ubysławice	136	Ubysławice	0,0050
13	Ubysławice	137/4	Ubysławice	0,0300
14	Ubysławice	137/2	Ubysławice	0,0500
15	Ubysławice	132	Ubysławice	0,0300
16	Ubysławice	153	Ubysławice	0,0004
17	Ubysławice	165	Ubysławice	0,0072
18	Ubysławice	166	Ubysławice	0,2000
19	Ubysławice	162	Ubysławice	0,6000
20	Ubysławice	103/3	Ubysławice	0,0100
21	Ubysławice	103/1	Ubysławice	0,0300
22	Ubysławice	134	Ubysławice	0,1350
23	Ubysławice	139/2	Ubysławice	0,0001
24	Pobłocie Wielkie	26/1	Pobłocie Wielkie	0,0004
25	Ubysławice	131/5	Ubysławice	0,0100
26	Mierzyn	2	Mierzyn	0,0100
27	Karlino	7	Karlino	0,0100
28	Karlino	1	Karlino	0,0200
29	Domacyno	334/2	Domacyno	0,0200

Tab.2 Struktura własności działek na których stwierdzono występowanie barszczy kaukaskich.

L.p.	Miejscowość	Nr działki	Obręb geodezyjny	Właściciel nieruchomości
1	Syrkowice	24/17	Syrkowice	Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga”
2	Syrkowice	24/1	Syrkowice	Osoba fizyczna

3	Syrkowice	24/16	Syrkowice	Gospodarstwo Rolne Karwice Sp. z o.o.- forma władania dzierżawa
4	Syrkowice	24/22	Syrkowice	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddz. Koszalin
5	Karlino	7/29	Karlino	Gmina Karlino
6	Kowańcz	1	Kowańcz	Gmina Karlino
7	Mierzyn	19/13	Mierzyn	Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej.
8	Mierzyn	19/5	Mierzyn	Skarb Państwa
9	Mierzyn	38	Mierzyn	Gmina Karlino
10	Domacyno	334/1	Domacyno	Osoba fizyczna
11	Ubysławice	102/3	Ubysławice	Osoba fizyczna
12	Ubysławice	136	Ubysławice	Osoba fizyczna
13	Ubysławice	137/4	Ubysławice	Osoba fizyczna
14	Ubysławice	137/2	Ubysławice	Osoba fizyczna
15	Ubysławice	132	Ubysławice	Osoba fizyczna
16	Ubysławice	153	Ubysławice	Gmina Karlino
17	Ubysławice	165	Ubysławice	Gmina Karlino
18	Ubysławice	166	Ubysławice	Osoba fizyczna
19	Ubysławice	162	Ubysławice	Osoba fizyczna
20	Ubysławice	103/3	Ubysławice	Osoba fizyczna
21	Ubysławice	103/1	Ubysławice	Osoba fizyczna
22	Ubysławice	134	Ubysławice	Gmina Karlino
23	Ubysławice	139/2	Ubysławice	Osoba fizyczna
24	Pobłocie Wielkie	26/1	Pobłocie Wielkie	Zarząd Dróg Powiatowych
25	Ubysławice	131/5	Ubysławice	Osoba fizyczna
26	Mierzyn	2	Mierzyn	Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej.
27	Karlino	7	Karlino	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddz. Koszalin
28	Karlino	1	Karlino	Zarząd Dróg Powiatowych
29	Domacyno	334/2	Domacyno	Osoba fizyczna

4.2. Cele i harmonogram realizacji Programu zwalczania barszczu Sosnowskiego i barszczu Mantegazziego.

Celem Programu zwalczania barszczu Sosnowskiego i barszczu Mantegazziego jest:

- edukacja mieszkańców w zakresie rozpoznawania zagrożenia jakie niesie ze sobą kontakt z barszczami (poprzez działania informacyjne prowadzone przez urząd miasta i gminy),
- zwalczanie barszczy do czasu ich całkowitego wyeliminowania z terenu gminy Karlino,
- monitoring gminy pod względem rozprzestrzeniania się dotychczasowych siedlisk oraz powstawania nowych. W wypadku wykrycia nowych ognisk, podjęcie działań celem ich zwalczenia,

- zachęcanie rolników do prowadzenia zabiegów agrotechnicznych (orka) na terenach przyległych do miejsc występowania barszczu Sosnowskiego.

Harmonogram usuwania barszczu zawiera się w trzech etapach wykonywanych corocznie w każdym okresie wegetacyjnym do czasu trwałego usunięcia roślin. Program zakłada ramy czasowe całkowitej likwidacji rośliny z terenu gminy Karlino do 2022 r. Ramy czasowe oraz skuteczność są prognozowana, ponieważ barszcz jest rośliną bardzo trudną do zwalczania.

Na początku każdego okresu wegetacyjnego roślin należy sporządzić inwentaryzację miejsc występowania barszczu Sosnowskiego lub jego aktualizację, a także weryfikację skuteczności działań podjętych w roku poprzednim.

Harmonogram niszczenia roślin w ciągu jednego roku:

Etap I (miesiąc: maj – czerwiec)

Oprysk chemiczny herbicydem.

Zniszczenie mechaniczne roślin poprzez skoszenie.

Etap II (miesiąc: lipiec – sierpień)

Weryfikacja skuteczności zastosowania etapu I.

Zniszczenie mechaniczne roślin poprzez skoszenie.

Oprysk chemiczny herbicydem.

Etap III (miesiąc: wrzesień)

Weryfikacja skuteczności zastosowania etapu II.

Zniszczenie mechaniczne roślin poprzez skoszenie.

Oprysk chemiczny herbicydem.

W pierwszym roku obowiązywania programu jak i w szczególnych przypadkach poszczególne terminy rocznego harmonogramu jak i sposób likwidacji barszczu mogą ulec zmianie. Dopuszcza się możliwość wykonania większej ilości zabiegów oraz dostosowanie terminu do okresu wegetacyjnego roślin, a także warunków atmosferycznych. Minimalna ilość zabiegów jakie powinno się wykonać w przeciągu roku to dwa opryski oraz dwie wycinki.

W przypadku roślin rosnących w miejscach szczególnych w których nie jest możliwa do zastosowania jedna z powyższych metod (np. nad ciekami wodnymi) dopuszcza się zastosowanie innej metody, która będzie bezpieczna dla środowiska naturalnego w szczególności ludzi, roślin i zwierząt. Jedną z metod, która może być zastosowana są tzw. mazacze, wykopanie całych roślin z korzeniem lub iniekcja herbicydu do wnętrza rośliny (np. korzenia). W celu zwiększenia skuteczności dopuszcza się zastosowanie metody hybrydowej, będącej połączeniem dwóch lub większej liczby metod wskazanych wyżej. Dokładna metoda usuwania roślin oraz czas zabiegu powinien być zawsze dostosowany do warunków środowiskowych, zaplanowanego celu oraz jak najmniej uciążliwa dla środowiska. Dobrana metoda oraz jej wykonanie musi być zgodna z etykietą środka ochrony roślin, który zostanie użyty to zwalczania barszczu.

Podstawowym działaniem jest zahamowanie rozprzestrzeniania się barszczu Sosnowskiego na terenie gminy oraz jego systematyczne coroczne zwalczanie poprzez zmniejszanie areалу występowania.

W przypadku zwalczania barszczu Sosnowskiego, aby powstrzymać rozprzestrzenianie się roślin należy działania wykonywać corocznie. Przerwa np. roczna w zwalczaniu może zniszczyć cały wysiłek włożony w latach poprzednich. Dlatego bardzo ważne jest, aby corocznie co najmniej niszczyć wszystkie kwiatostany przed zawiązaniem się owoców. Harmonogram działań zawarty w niniejszym opracowaniu przewiduje zmniejszenie znanych powierzchni występowania barszczu Sosnowskiego oraz całkowitym zahamowaniem rozprzestrzeniania się barszczu Sosnowskiego poprzez niedopuszczania do wytworzenia nasion. Program zakłada zniszczenie znanych stanowisk występowania do roku 2021 r. z możliwością przedłużenia do roku 2023 r. w przypadku nie osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

W przypadku występowania barszczu Sosnowskiego na terenie sąsiednich gmin, należy zawiązać współpracę w celu synchronizacji działań tak, aby zabiegi w zakresie zwalczania odznaczały się możliwie najwyższą skutecznością.

5. Koszty i źródła dofinansowania

Jednostki samorządu terytorialnego i jednostki sektora finansów publicznych z województwa zachodniopomorskiego mogą być wnioskodawcą i beneficjentem programu dofinansowania i są uprawnione do ubiegania się o dotacje ze środków finansowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie na walkę z barszczem Sosnowskiego. Gmina może zatem realizować zadania na gruntach, których właścicielami są; jednostki samorządu terytorialnego, państwowe jednostki budżetowe, stowarzyszenia, fundacje, osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki sektora finansów publicznych, kościoły i związki wyznaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie, z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej. Na chwilę obecną Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie może dofinansować maksymalnie do 75% kosztów kwalifikowanych. Pozostałe 25% kosztów za prowadzenie zabiegów usuwania barszczu i zapobiegania jego odnowieniom przez okres minimum 2 lat, licząc od dnia rozpoczęcia programu.

Wysokość kosztów zwalczania barszczu Sosnowskiego w odniesieniu do powierzchni 1 ara zostanie określona w postępowaniu zgodnie z zapisami ustawy Prawo zamówień publicznych. Kwota realizacji zadania ustalona zostanie na podstawie ceny zabiegu na powierzchni 1 ara (zadeklarowana przez Wykonawcę) x ilość zabiegów w danym sezonie x ilość arów. Właściciele nieruchomości, na których występuje barszcz Sosnowskiego muszą wyrazić zgodę na prowadzenie zabiegów związanych z niszczeniem barszczu oraz kontrolę wykonywaną przez pracowników Funduszu w trakcie obowiązywania umowy dotacji z gminą Karlino. W przypadku odstąpienia od realizacji zadania beneficjent będzie zobowiązany do zwrotu udzielonej dotacji.

6. Podsumowanie

Celem programu zwalczania barszczu kaukaskich z terenu gminy Karlino jest zaplanowanie oraz zwalczanie wszystkich siedlisk barszczu Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi*), prawdopodobnych mieszańców z barszczem Mantegazziego oraz działania proekologiczne wśród lokalnej społeczności. Podczas inwentaryzacji stwierdzono występowanie barszczu

Sosnowskiego w miejscowościach Kowańcz, Syrkowice, Domacyno, Poblocie Wielkie oraz Ubysławice na ponad dwudziestu nieruchomościach gruntowych. Łączna powierzchnia terenu zajęta przez barszcz Sosnowskiego wynosi 1.55 ha. Harmonogram działań zawarty w niniejszym opracowaniu przewiduje zmniejszenie znanych powierzchni występowania barszczy do czasu całkowitej likwidacji, a także całkowite zahamowanie rozprzestrzeniania się barszczy poprzez niedopuszczanie do wytworzenia nasion.

Podczas pracy usuwania barszczy Sosnowskiego, należy pamiętać, że rośliny są bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt. Kontakt skórny i przebywanie w okolicach inwazyjnej rośliny może spowodować poważne oparzenia ciała. Z tego powodu miejsca występowania barszczy kaukaskich należy czytelnie oznaczyć oraz do jego usuwania zatrudnić specjalistyczną firmę z wykwalifikowanym personelem.

Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na usuwanie barszczy kaukaskich poza pomocą finansową dla właścicieli nieruchomości gruntowych na których występuje barszcz Sosnowskiego pełni również funkcję zachęcającą i przyśpieszają pracę Programu. Należy spodziewać się, że wniosków z roku na rok będzie coraz więcej. Obecnie można skorzystać z dofinansowania na usuwanie barszczu Sosnowskiego z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.